

jeg ligesom det ærede Medlem kunde ønske at komme bort herfra; thi vi vide jo meget godt, at den anden Side vil foreholde os ved Valgene: Hvad var det, I der gjorde? og vi komme til at føle det ved Valgene, og mange Andre sidde i den samme Kasus; de føle ikke alene Pinen idag, men de have en Fremtidsænselse. Jeg skal ikke gaa ind paa ret mange Punkter, da jeg ikke har tilstrækkelig Kyndighed til at dømmе de forskjellige Sider inellem, knap nok til at hjælpe mig selv (Lund: Det var et sandt Ord). Det var et sandt Ord, siger det ærede Medlem, jeg vilde ønske, at det ærede Medlem kunde komme med en Veiledning, hvis han tror at kunne det. Jeg tror, at naar det siges i Deres Kreds, vil De ikke befinde Dem videre vel ved Deres Afstemning; naar de Andre komme og ville holde Regnskab med Dem, saa vil De vistnok sige: Det var et sandt Ord, Folkethingetsmanden for Svendborg sagde den Dag til mig i Thinget. Husk nu paa det. Hvad angaar Nr. 106, Tjenesteheste til en Departementschef i Krigsministeriet, Udstationering af Rytterheste m. m., tror jeg heller ikke, at man af Hensyn til Hærens Loven kan komme bort fra dette. Jeg vilde ønske, at man kunde det; men jeg tror ikke, at man kan det, naar vi skulle stille os paa en loyal Udsørelse, og det tror jeg, man maa sige, at den høitærede Krigsminister, der har indkaldt Mandfaskab i Denhold til dette 55de Punkt, har virkelig der ikke tænkt paa Andet end en loyal Udsørelse, og han ikke alene anmoder os, men bad os nu endog om endelig at følge ham paa dette Punkt, og jeg tror, at han i visse Retninger har indlagt sig saa store Fortjenester navnlig derved, at han har ladet de menige Soldater komme til deres Ret, naar de vare behandlede tyrannisk af Officererne — og det tror jeg, han har gjort mere end nogen Fortids Krigsminister — at selv om vi kunde synes fra Venstres Side, at det er lidt vel Meget, han nu kræver, tror jeg ogsaa, at en Mand, man anerkjender, har gjort og opfyldt Noget, man hidtil har ønsket, men ikke faaet gennemført, har man en moralsk Forpligtelse til at imødekomme. Derfor kan jeg ikke Andet end navnlig anbefale, at man ikke nedsetter Tjenestedagernes Antal.

Bale: Det gjorde mig meget ondt, at den høitærede Krigsminister skulde imødegaa mig med Hensyn til de Bemærkninger, jeg havde gjort; thi de vare aldeles ikke rettede mod den meget ærede Krigsminister og hans Krigsbestyrelse. Jeg havde derimod god Grund til at vente, at mine Bemærkninger om Dannevirke og hvad dermed stod i Forbindelse, havde vundet en ganske anden Tilslutning fra den høitærede Krigsministers Side. Den høitærede Krigsminister spurgte mig, hvorpaa

jeg grundede mine Ytringer om, at Sagkundsstaben før Krigen havde været sikker paa, at Danmark havde det bedste Styks den Gang. Jeg grundede det kun paa en ganske simpel Udtalelse paa rette Tid og rette Sted her i denne Sal under Rigsraadsforhandlingerne. Der var af den daværende Krigsbestyrelse blevet sammensat en Kommission, og der var sendt nogle unge Mænd til Udlandet for at undersøge Forholdene, og de kom tilbage med en saadan Beseft, som ogsaa blev meddelt det samlede Rigsraad her, og det randt mig i Hu dengang. Det er meget muligt, at det ærede Medlem for Randers Amts 2den Valgtreds (M. P. Jensen), som den Gang var meget ung, ikke blev forbausset over, at man kunde skyde over Broager; men den store Mængde, som stolede paa den Erklæring, der var afgivet i denne Sal, blev forbausset og havde Ret til at blive forbausset. Jeg maa ogsaa gjøre den høitærede Krigsminister opmærksom paa, at den Gang Rygtet kom her, at Dannevirkestillingen var opgivet, med Hensyn til hvilket man siden fik at vide, hvilke Instrueringer der var givet Hæren, og det forbausede Publikum kom op udenfor Krigsministeriets Dør for at spørge, hvorledes det hang sammen, sagde de, at Krigsministeriet var lige saa overrasket som de, der spurgte. Det er fket, og for at man nu kan se, hvad det dreier sig om i denne Sag, skal jeg henvise ærede Medlemmer, der ønske Oplysning om, hvorledes det stillede sig med Krigsvæsenet og Bevillingerne, til Rigsraadsstidenden fra 1862, hvor man kan læse Forhandlingerne derom Side 743 ved Behandlingen af Krigsministeriets Budget i Rigsraadet; det var det store Rigsraad, men saa kom 1863 det Rigsraad, det ukomplette Rigsraad, som gav Anledning til Krigen 1864. Der vil man finde første Behandling i Rigsraadsstidenden for 1863 Side 283 og anden Behandling Side 1551. Naar de læse disse Bemærkninger, ville de finde alle Krigsministerens Ytringer om Dannevirkestillingen, og naar man nu lægger Mærke til, at det var i 1862—63, dette foregik, og at Krigen paa en Maade allerede var forberedt i 1863, dengang da Frederik den Syvende døde i November Maaned, og at Krigen udbrød tidlig i Foraaret 1864, saa maa man tro de senest afgivne Erklæring fra Krigsbestyrelsens Side. Naar jeg bruger Udtrykket den fornemme Sagkundsstab, er det et Udtryk, som jeg ikke skal lægge saamegen Bægt paa; men naar man har deltaget saalænge i det politiske Liv, har man da Lov til ogsaa ad andre Veie, ogsaa ved de Oplysninger, som Sagkundsstaben fremkommer med Nar for Nar, at danne sig selv en Sagkundsstab, dette ere vi desuden alle mere eller mindre forpligtede til, naar vi ville være Folkets Representanter. Nu siger